

U iščekivanju ekonomskog oporavka

I u trećem kvartalu 2012. godine vrijednost ostvarenog BDP-a u RS je bila manja u odnosu na prethodnu godinu. Negativni podaci o industrijskoj proizvodnji u decembru 2012. godine nagovještavaju da je i posljednji kvartal završio u negativnoj teritoriji. Ovaj novi talas ekonomskog usporavanja se odrazio na pad raznih pokazatelja ekonomske aktivnosti, kao što su građevinski radovi, maloprodaja i izvoz. Prvi put nakon 2009. godine ukupan spoljnotrgovinski promet RS zabilježio je smanjenje, a penzioneri su svojom brojnošću nadmašili broj radnika. Porast nezaposlenosti i slabljenje domaće potražnje donijeli su smirivanje inflatornih kretanja

Prošla godina u recesiji

Stope realnog rasta BDP RS (% g/g)

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

Već treći kvartal uzastopno domaći ekonomski rast bilježi negativni predznak. U prvom kvartalu 2012. godine BDP RS smanjen je za 0,9%, u drugom kvartalu za 0,6%, a u trećem za 0,9%.

Prođublivanje pada ukupne ekonomske aktivnosti tokom trećeg kvartala u najvećoj mjeri potiče od snažne kontrakcije energetskog sektora od 14,2%, povezane sa smanjenjem proizvodnje električne energije tokom ljetnih

mjeseci. Sa druge strane, rastom od 7,5% finansijski sektor je još jednom pokazao svoju rezistentnost na nepovoljna kretanja u re-

Očekivani ekonomski rast

Prema procjenama MMF-a za 2013. godinu, svjetska ekonomija će rasti po stopi od 3,5%, EU od 0,2%, BiH i Hrvatske od po 1%, a Srbije po stopi od 2%

Proizvodnja električne energije
Proizvodnja električne energije u julu smanjena je za 24,1%, a u avgustu za 26,3%

alnom sektoru.

Prošla godina protekla je u znaku globalnog ekonomskog usporavanja. Tako je rast svjetske ekonomije sa 3,9% u 2011. godini usporio na 3,2% u 2012. godini. U istom periodu, evrozona je zabilježila pad od 0,4%, dok je na nivou EU on iznosio 0,2%. Slična

nepovoljna kretanja prisutna su i u zemljama okruženja: prema preliminarnim statističkim procjenama za 2012. godinu, srpska i hrvatska ekonomija su ostvarile identičan pad od 1,9% u trećem kvartalu.

MMF iznosi dosta optimistična predviđanja, prema kojima će oporavak globalne, ali i domaće ekonomije uslijediti već tokom ove godine. Međutim, prijetnja očekivanom oporavku potiče od još neizvjesnog raspleta dužničke krize u evrozoni, koju dodatno "podgrijavaju" predviđanja o njenom ekonomskom padu od 0,2% i u 2013. godini.

Oporavak industrije u velikoj zavisnosti od spoljnih faktora

U 2012. godini fizički obim industrijske proizvodnje u RS smanjen je za 4,2%. Oblast vađenja ruda i kamena zabilježila je pad od 3,9%, prerađivačka industrija od 4,8%, a proizvodnja električne energije od 3,7%.

Smanjenje domaće potrošnje,

Pad izvoznih sektora

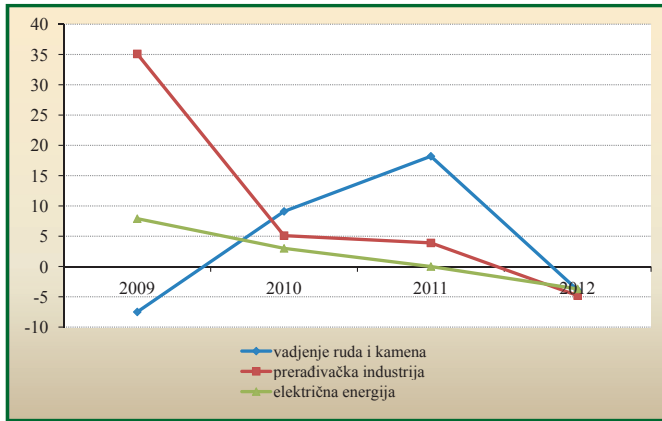
U 2012. godini proizvodnja tekstila u RS smanjena je za 51%, odjeće 17,3%, obuće i kože za 11,3%. Drvoprerađivački sektor je u istom periodu zabilježio rast od 1,1%

s jedne strane, te usporavanje industrijske aktivnosti u širem

regionalnom i globalnom kontekstu, u najvećoj mjeri su

opredijelili ukupne industrijske rezultate tokom prošle godine.

Rast industrijskih oblasti RS (%)

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

Tako je proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju (u prvom redu domaću) smanjena za 3,3%, dok je proizvodnja intermedijarnih proizvoda (pretežno namijenjenih izvozu) zabilježila smanjenje od čak 7,9%.

Srbija i Hrvatska, koje su uz EU najznačajniji spoljnotrgovinski partneri RS, takođe su zabilježile negativni industrijski rast od 2,9% i 5,5% respektivno. Industrijska kontrakcija u ove dvije zemlje takođe u najvećoj mjeri potiče

od pada izvozno orijentisanih sektora rudarstva, tekstilne i drvoprerađivačkog sektora.

Trenutna struktura industrijske proizvodnje RS čini je visoko osjetljivom na globalne trendove, što je karakteristično i za ostale ekonomije u regionu. Zahvaljujući ovom zavisnom

odnosu, pozitivna i negativna kretanja iz okruženja se neposredno reflektuju na industrijske rezultate. Tome treba dodati i generalno nizak nivo industrijske proizvodnje u RS i probleme sa kojima se ona suočava u oblasti međunarodne konkurentnosti.

Nisko učešće industrije u domaćoj ekonomiji

U strukturi BDP RS u trećem kvartalu 2012.

godine učešće prerađivačke industrije iznosilo

je 11,5%, elektroenergetskog sektora 4,3%, a

sektora vađenja ruda i kamena 3,2%

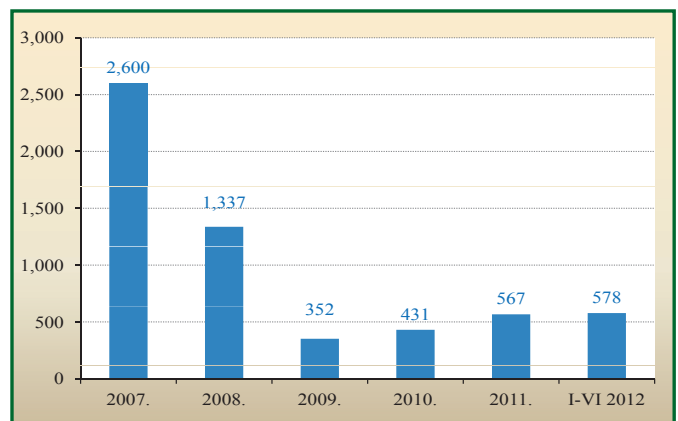
Neatraktivan poslovni ambijent u odnosu na region

U prvih šest mjeseci 2012. godine direktne strane investicije (SDI) u BiH premašile su vrijednost ulaganja iz 2011. godine za 2%. Prema dostupnim podacima Centralne banke BiH neto priliv SDI u BiH iznosio je 578 miliona KM. Tokom prvog polugodišta 240 miliona KM uloženo je u proizvodnju baznih metala, 186 miliona u trgovinu, 23 miliona u finansijsko posredovanje, 14 miliona u prehrambenu industriju, 13 miliona u hemijsku industriju te 10 miliona KM u ostale industrijske djelatnosti.

Rast stranih investicija u domaćim uslovima nije odraz

stvarnog poboljšanja poslovnog ambijenta i uglavnom potiče od kupovine (preostalih) atraktivnih postrojenja od strane preduzeća iz inostranstva. Prema podacima Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH, od početka 2012. godine najveći strani investitor bio je "Birač Evropa" a.d. Litvanija, koji je uložio više od 316 miliona KM u kupovinu dva preduzeća iz metaloprerađivačkog sektora.

Krajem 2012. godine neatraktivnost domaće ekonomije dobila je još jednu međunarodnu potvrdu. Tako je na listi zemalja najpogod-

Neto priliv stranih direktnih investicija u BiH (miliona KM)

Izvor: Centralna banka BiH

njih za poslovanje američkog časopisa "Forbs" u konkurenciji 141 zemlje BiH zauzela 85. poziciju. Od zemalja u okruženju samo je Srbija lošije rangirana od BiH i nalazi se na 90. mjestu. Ranije je Svjetski ekonomski forum na svojoj listi 144 najkonkurentnijih ekonomija bosanskohercegovačku pozicionirao na 88. mjesto. Iako je za godinu napredovala za 12 mjesta, domaća ekonomija je i dalje jedna od najnekonkurentnijih u regionu.

Od nje su bolje rangirane Slovenija (56. mjesto), Crna Gora (72. mjesto), Makedonija (80. mjesto) i Hrvatska (81. mjesto). U istom periodu samo su se Srbija i Albanija nalazile iza BiH, na 95. odnosno 89. mjestu. Kao najproblematičniji faktori za uspješno poslovanje u domaćim uslovima potcrtani su neadekvatni pristup finansijskim sredstvima, poresko opterećenje, neefikasna javna uprava te široko rasprostranjena korupcija.

Uslovi za poslovanje

Na "Forbsovoj" listi zemalja najpogodnijih za poslovanje Slovenija zauzima 23. mjesto, Makedonija 37, Crna Gora 45, a Hrvatska 47.

Neizvjesni bolji dani za građevinare

Novi talas ekonomskog usporavanja dodatno je produbio pad ukupne građevinske aktivnosti u RS. Izvršeni građevinski radovi tokom 2012. godine izgubili su 7,9% vrijednosti iz 2011. godine, dok je broj angažovanih radnika smanjen za 2,5%.

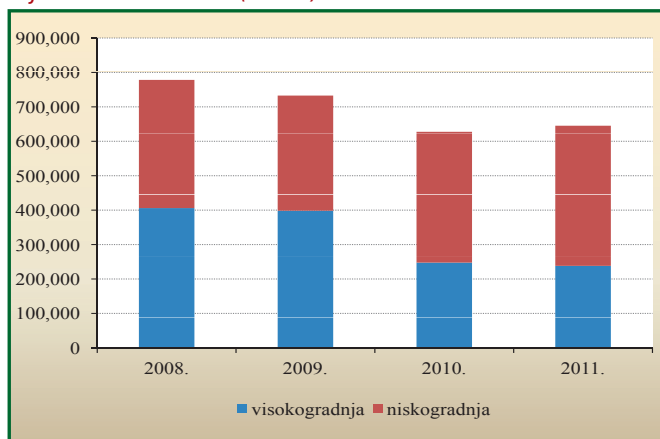
Rezultati građevinskog sektora

određeni su ukupnim privrednim trendovima i nivoom životnog standarda stanovništva, ali i obimom i dinamikom realizacije javnih radova. Tako je, kao neposredna posljedica pada standarda i kupovne moći stanovništva, u 2011. godini završeno 34% manje stambenih zgrada u poređenju sa 2008. godi-

Udar na građevinare

U periodu 2008 - 2012. godina vrijednost izvršenih građevinskih radova u RS na godišnjem nivou smanjena je za 23,6%, uz opasku da je u 2011. zabilježen rast vrijednosti od 2,8%

Vrijednost izvršenih radova (000 KM)

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

nom, odnosno gotovo 60% manje industrijskih objekata. Sa druge strane, intenziviranje radova na transportnoj infrastrukturi (+15%) ublažilo je ukupnu kontrakciju građevinske aktivnosti održavajući koliko-toliko domaću operativu u životu.

Nepovoljna ekonomska kretanja u vrlo kratkom roku prenose se u građevinski sektor. Kako prethodno ne važi i za periode ekonomskog oporavka, domaći građevinari će još izvjestan period čekati značajniji porast potražnje od strane privatnog sektora i stanovništva.

Preokret trenda: Pao i izvoz i uvoz

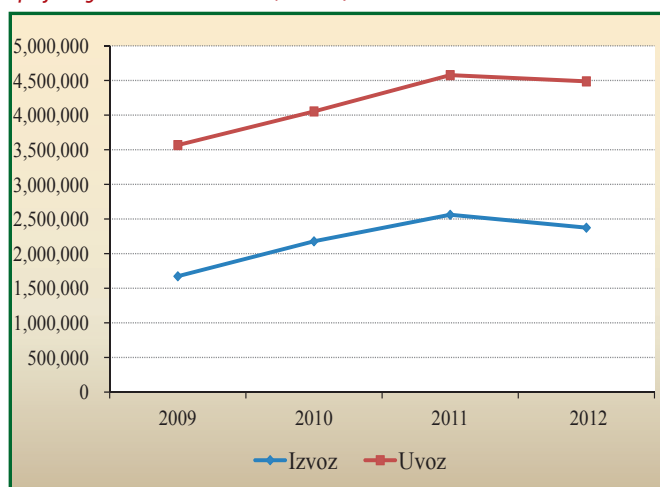
Prvi put nakon 2009. godine domaći spoljnotrgovinski promet je zabilježio smanjenje. U 2012. godini, pod uticajem globalnog ekonomskog usporavanja, izvoz iz RS smanjen je za 7,3%, dok je uvoz bio manji za 2%. Tako se stopa pokrivenosti uvoza izvozom spustila na 52,9% u 2012. sa 55,9% u 2011. godini.

Izvoz sirovina opao je za 6,1%, a izvoz mineralnih goriva izgubio je gotovo 1/4 vrijednosti. Radi se o dvije najznačajnije izvozne grupe proizvoda na koje

otpada 38,5% ukupnog izvoza. Sa druge strane, uvoz hrane, koja je ujedno jedna od najvećih uvoznih stavki, porastao je za 2%.

Izvozna aktivnost naših najvažnijih spoljnotrgovinskih partnera pokazala je izvjesnu rezistentnost na nepovoljna ekonomska kretanja. Izvoz iz Srbije rastao je po međugodišnjoj stopi od 4,7%, dok je iz Hrvatske bio veći za 1,4%. U oba slučaja dobri izvozni rezultati prehrambene industrije (+9,2% u Srbiji; +13,7% u Hrvatskoj) među najzaslužnijim su za povećanje

Spoljnotrgovinska aktivnost RS (000 KM)

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

ukupnog izvoza.

Rast svjetske trgovinske

razmjene sa 5,9% u 2011. godini usporio je na 2,8% u 2012. godini. U kontekstu globalnog oporavka, MMF očekuje da će tokom 2013. godine ova razmjena porasti za 3,8%, a u 2014. godini za dodatnih 5,5%. Globalno ekonomsko dinamiziranje predstavlja ključnu pretpostavku za oporavak domaćeg izvoza.

Izvoz hrane

U 2012. godini izvoz hrane iz RS bio je veći za 10,8%. U ukupnom izvozu hrana je učestvovala sa 7,8%, što je značajno manje u poređenju sa Srbijom (18,6%) i Hrvatskom (10%)

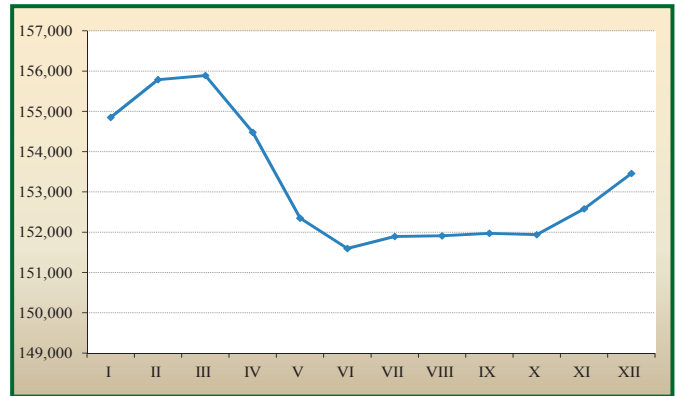
Zapošljavanje u javnom sektoru zaustavilo rast nezaposlenosti?

Na kraju 2012. godine u RS je bilo registrovano 153.458 nezaposlenih lica, što je gotovo odgovaralo stanju sa kraja 2011. godine. Jesen je vrlo brzo "istopila" pozitivne efekte otvaranja sezonskih i privremenih poslova tokom ljetnih mjeseci, tako da se u posljednjem kvartalu broj nezapo-

slenih povećao za oko 1%.

Zaposlenost u realnom sektoru RS smanjena je za 1,2%, dok je javni sektor, i pored svih mjera Vlade usmjerenih na štednju i racionalizaciju administracije, uvećan za dodatnih 475 radnika. Na ovaj način, djelimično je kompenzovan rast nezaposlenosti u realnom

Broj nezaposlenih lica u RS u 2012. godini

Izvor: Zavod za zapošljavanje RS

Nezaposlenost

Stopa nezaposlenosti u EU u 2012. godini dostigla je nivo od 10,7%, odnosno u evrozoni od 11,7%. Decembarska stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj iznosila je 21,1%. U proteklom petogodišnjem periodu stopa nezaposlenosti u Srbiji se gotovo udvostručila te je u 2012. godini iznosila 25,5%

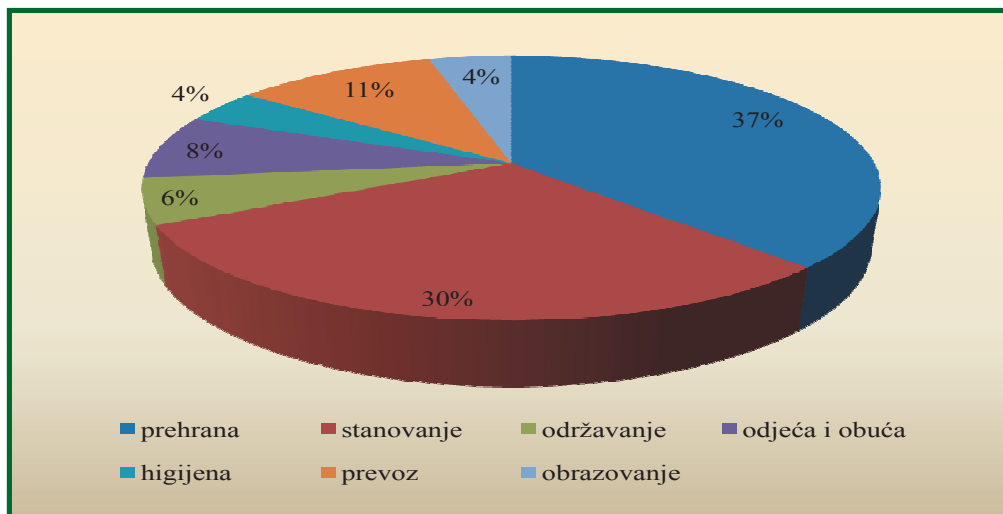
sektoru, što je rezultovalo stagnacijom ukupne nezaposlenosti na kraju 2012. godine.

Usporavanje ekonomske aktivnosti dodatno je intenziviralo problem nezaposlenosti u globalnim razmjerama. Broj nezaposlenih lica u svijetu na kraju 2012. godine popeo se na 197 miliona,

što je za četiri miliona više u odnosu na njihov broj na kraju 2011. godine. Međunarodna organizacija rada očekuje nastavak ovog nepovoljnog trenda i u 2013. i 2014. godini kada će se broj nezaposlenih povećati za dodatnih 5,1 i tri miliona lica respektivno.

Kupovna moć zaposlenih oslabila

Sindikalna potrošačka korpa u decembru 2012.

Izvor: Savez sindikata RS

Značajno ograničenje za domaću potrošnju, a time i ukupnu ekonomsku aktivnost, potiče od smanjenja kupovne moći stanovništva. U 2012. godini prosječna neto plata u RS iznosila je 818 KM i realno je manja za 1%. U is-

tom periodu troškovi života, mjereni vrijednošću sindikalne potrošačke korpe, porasli su za 2,3%.

Precijenjenost i predimenzioniranost potrošno orijentisanih sektora u najvećoj mjeri određuju prosjek plate na

nivu RS. Prosječna neto plata u javnom sektoru (908 KM) u prošloj godini je za više od 1/4 premašila prosjek realnog sektora (723 KM).

Od 1. januara 2013. godine primjenjuje se odluka Vlade o smanjenju plata budžetskih

Socijalna pomoć

Tokom 2011. godine u RS su 350.544 lica ili ¼ ukupnog procijenjenog broja stanovnika (1.429.668) primala neki od oblika socijalne pomoći

korisnika za dodatnih 10%. Osim statističkog efekta na prosječnu zaradu, ova mjera će rezultovati smanjenjem životnog standarda, kupovne moći stanovništva i prihoda vanbudžetskih fondova.

Broj penzionera premašio broj radnika

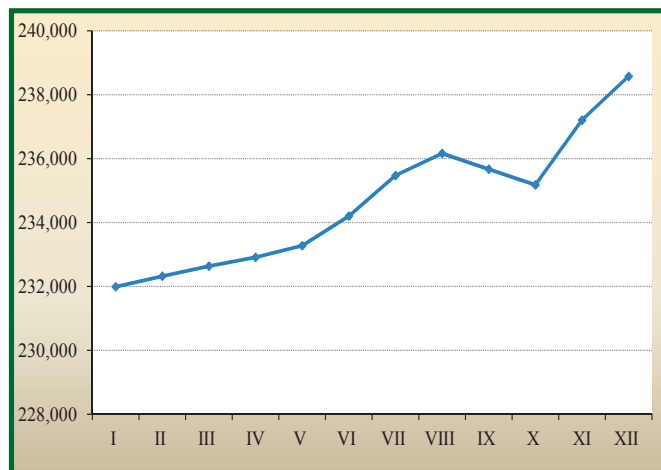
Penzioneri su svojom brojnošću "konačno" nadmašili radničku populaciju u RS (238.178 lica). Tokom prošle godine broj korisnika prava na penziju povećao se za dodatnih 5.433 i na kraju 2012. godine iznosio je 238.576 korisnika.

Sa prosječnom penzijom od 311 KM ili 38% prosječne neto plate, penzioneri predstavljaju jednu od socijalno najosjetljivijih kategorija stanovništva. Tome treba dodati i činjenicu da, zbog

efekata prijevremenog penzionisanja velikog broja osiguranika i visoke stope nezaposlenosti, nemali broj penzionera izdržava i ostale članove svoje porodice, u prvom redu nezaposlene supružnike, djecu pa čak i unučad.

U uslovima permanentnog rasta troškova života, prosječna penzija, koja je ostala nepromijenjena unazad nekoliko godina, ne pokriva niti 1/5 sindikalne potrošačke korpe u RS. Međutim, novi talas krize koji se postepeno

Broj penzionera u RS u 2012. godini

Izvor: Fond PIO RS

Prosječna sindikalna potrošačka korpa

U 2012. godini prosječna vrijednost sindikalne potrošačke korpe u RS iznosila je 1.814 KM. U istom periodu, prosječna penzija nije bila dovoljna za pokriće niti 1/2 troškova hrane (680 KM)

širi na gotovo sve ekonom-

ske i socijalne segmente dodatno će pogoršati položaj penzionera. U takvim okolnostima održavanje dostignutog nivoa standarda predstavljaće veliki izazov, a posebno ako se ima u vidu očekivani rast nezaposlenosti i moguće smanjenje izvornih prihoda Fonda PIO.

Umjerena inflacija

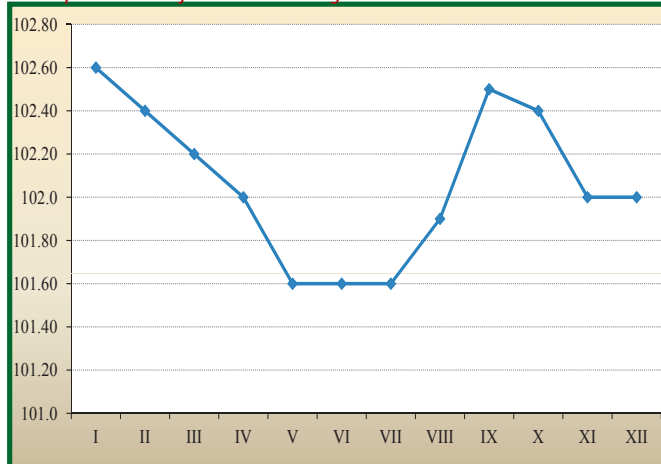
Kraj godine donio je smirivanje ukupnih inflatornih kretanja u RS. U takvim okolnostima prosječna godišnja inflacija u 2012. godini iznosila je 2,1%. Prehrambeni proizvodi bili su skuplji za 1,7%, duvan za 14,1%, dok smo odjeću i obuću nabavljali po cijenama nižim za 3,9%. Troškovi prevoza porasli su za 5,4%.

U uslovima izostanka značajnijih cjenovnih šokova na tržištima

energenata, prosječne cijene od strane proizvođača u RS rastle su po stopi od 0,5%, u najvećoj mjeri zahvaljujući rastu cijena iz oblasti vađenja ruda i kamena (+3,3%). Proizvođačke cijene u prerađivačkom sektoru industrije porasle su za svega 0,1%.

Nakon rasta od 2,1% u oktobru, uslijedila je stagnacija vrijednosti maloprodaje u novembru, a zatim i njen pad od 3,4%

Indeks potrošačkih cijena u RS u 2012. godini

Izvor: Republički zavod za statistiku RS

Cijena nafte

Cijene nafte porasle su u 2012. godini za 1% (u američkim dolarima). Prema procjenama MMF-a, u 2013. godini uslijediće njihov pad od 5,9% te dodatnih 2,9% u 2014. godini

u decembru 2012. godine. Kako je decembar mjesec u kojem se tradicionalno više troši, ovaj pad je najbolja potvrda da je novi talas krize oslabio kupovnu moć i ojačao opredijeljenost građana RS prema štednji.

Prema procjenama MMF-a za 2013. godinu, inflacija u BiH trebalo bi da dostigne prosječni

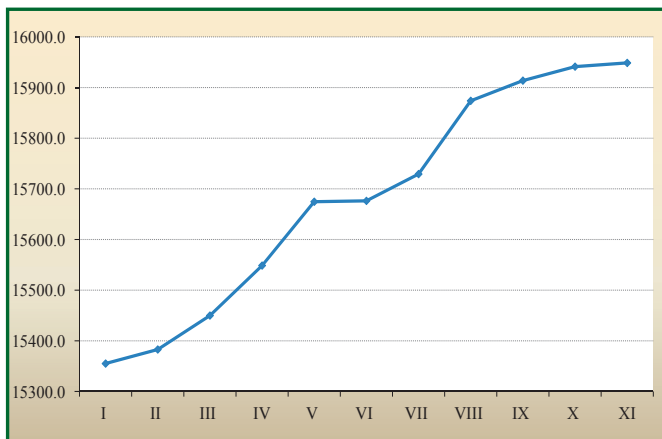
godišnji nivo od 2,1%. Svaki dalji rast cijena, a posebno proizvoda za široku potrošnju, predstavljaće dodatni izazov za domaću potrošnju, kojoj će, zahvaljujući postojećem potrošno-zavisnom modelu domaće ekonomije, pripasti ključna uloga u procesu kratkoročnog ekonomskog oporavka.

Finansijski sektor još profitabilan, portfolio oslabio

U prvih 11 mjeseci 2012. godine došlo je do blagog porasta kreditne aktivnosti u BiH. Rast depozita stanovništva signalizira vraćanje povjerenja u stabilnost bankarskog sistema, ali i povećanu sklonost građana prema štednji usljed neizvjesne ekonomske situacije. Pogoršanje kvaliteta kreditnog portfolija još nije ugrozilo profitabilnost domaćih banaka. Ukupni promet na Banjalučkoj berzi u 2012. godini izgubio je gotovo 40% vrijednosti iz prethodne godine. Na primarnom tržištu su potpuno dominirali emitenti iz javnog sektora

Dalji rast kreditne izloženosti

Stanje ukupnih kredita u BiH, 2012. godina

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

Kreditni rast domaćih banaka nastavljen je i u 2012. godini. Ukupni krediti u bankarskom sistemu BiH na kraju novembra, uz međugodišnju stopu rasta od 4,6%, dostigli su nivo od 15,9

milijardi KM. Najveći doprinos ovom rastu obezbijedili su kreditni plasmani sektoru stanovništva (+4,6%) i opštoj vladi (čak +55,7%). U istom periodu, prirast kredita odobrenih u privredu

Kamatna stopa

Sa stanjem 30.9.2012. godine prosječna nominalna kamatna stopa na kredite banaka u RS iznosila je 7,48% i manja je za 0,34 procentna poena u odnosu na prosjek iz 2011. godine. U Federaciji BiH ona je iznosila 6,88%

iznosio je skromnih 1%.

Sektorska struktura novoodobrenih kredita na najbolji način reprezentuje ukupno stanje domaće ekonomije. Objektivno odražava nivo investicione aktivnosti privrede koja je gotovo u potpunosti zamrla, s jedne strane, i nastojanja izvršnih vlasti

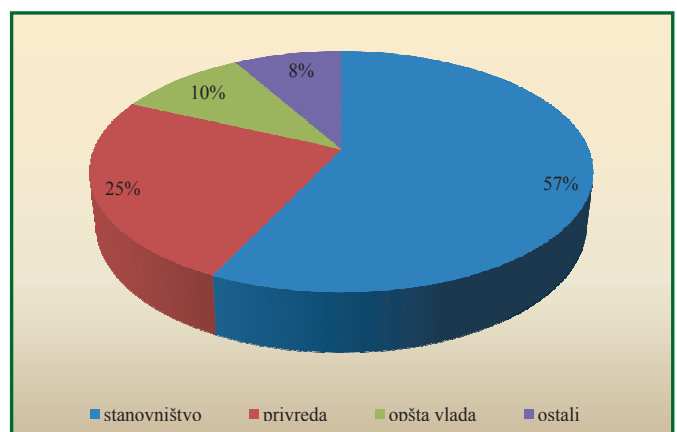
da kroz nova zaduženja "zakrpe" budžetske rupe, sa druge strane. Održavanje kreditne aktivnosti banaka je ključna pretpostavka za oporavak domaće potrošnje i ukupnog ekonomskog rasta s obzirom na to da se potrošnja značajnim dijelom finansira upravo iz kreditnih zaduženja.

Depoziti povećani

I u 2012. godini nastavljen je pozitivan trend rasta ukupnih depozita u bankarskom sistemu BiH. Tako je, sa stanjem od 30.11.2012. godine, u bankama bilo deponovano 13,2 milijarde KM ili 1,7% više u odnosu na isti period prethodne godine. Istinski pozitivni trend rasta povjerenja u stabilnost domaćih banaka odsljikava povećanje depozita stanovništva od visokih 8,7%. Sa druge strane, ukupna ekonomska kontrakcija i hronična nelikvidnost imali su ishod u smanjenju depozita privrede za

4,7%, dok snažan pad depozita opšte vlade od 21,4% na najbolji način odsljikava probleme sa javnim finansijama na svim nivoima izvršne vlasti u BiH. Ostali depoziti porasli su za 13,3%. Rast ukupnih depozita ima pozitivan uticaj na likvidnost i stabilnost bankarskog sistema u cjelini te utiče na smanjenje zavisnosti domaćih banaka od dostupnosti kapitala na međunarodnim finansijskim tržištima i spremnosti matičnih banaka da izvrše njihovu dokapitalizaciju.

Struktura depozita, stanje 30.11.2012.

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

Pogoršanje kreditnog portfolija

Problemi sa kojima se suočava privreda i stanovništvo sve više utiču i na kvalitet kreditnog portfolija banaka. U prva tri kvartala 2012. godine nekvalitetni krediti (kreditni klasifikovani u kategorije rizika C, D i E) u bankarskom sistemu RS zabilježili su rast od 14,5% i činili su 12,03% ukupnih kredita. Nekvalitetni krediti pravnim licima rasli su po stopi od 20%, a fizičkim od 7%. U istom periodu nekvalitetni krediti banaka u Federaciji BiH porasli su za 10,49% i to pravnih lica za 19%, dok su ovi krediti sektoru stanovništva imali pad od 2%. Pogoršavanje indikatora kvaliteta kredita govori u

prilog teškog stanja i hronične nelikvidnosti u domaćoj ekonomiji. U svakom slučaju, dalje produbljivanje ovog nepovoljnog trenda moglo bi ugroziti stabilnost banaka i pored činjenice da su one još dobro kapitalizovane.

I u uslovima pogoršanja kreditne pozicije dužnika, koja ugrožava njihovu sposobnost servisiranja dospjelih obaveza, domaće banke poslovale su profitabilno. Tako je u prvih devet mjeseci 2012. godine ostvarena neto dobit u ukupnom iznosu od 163,4 miliona KM od čega na banke u RS otpada 52,4 miliona, a na banke u Federaciji BiH 111 miliona

Stopa adekvatnosti kapitala

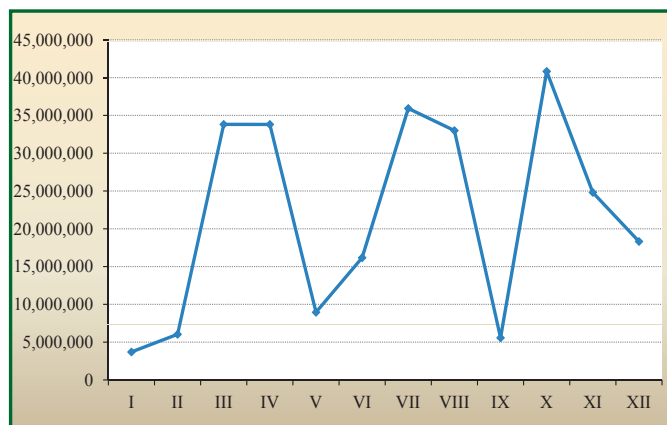
Prosječna stopa adekvatnosti kapitala banaka u RS iznosila je 16,1% sa stanjem 30.9.2012. godine, što je za dva procentna poena manje u odnosu na kraj prethodne godine. U istom periodu, na nivou bankarskog sistema Federacije BiH, ova stopa je stagnirala na nivou od 17% s kraja 2011. godine

KM. Na insistiranje Agencije za bankarstvo RS ostvarenu neto dobit banke još ne usmjer-

avaju u isplatu dividendi nego isključivo u jačanje sopstvene kapitalne osnove.

Emisije duga održavaju domaće tržište kapitala

Promet na Banjalučkoj berzi u 2012. godini

Izvor: Banjalučka berza

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi u 2012. godini iznosio je 260,9 miliona KM što je gotovo 40% manje u poređenju sa njegovom vrijednošću iz 2011. godine. Značajniji skok trgovine vezuje se za javne ponude trezorskih zapisa (mart, jul, avgust i oktobar) na koje otpada 36,4% ukupnog prošlogodišnjeg prometa. Skromna trgovina akcijama (primarna i sekundarna) od

svoga 56,3 miliona KM odraz je stvarnog stanja privrede, odnosno nepostojanja kvalitetnog tržišnog materijala koji bi svojim vlasnicima obezbijedio značajniji dividendni prinos i/ili kapitalnu dobit. Prethodnom svakako treba dodati i nisku akumulativnu moć sektora privrede i stanovništva, ali i nerazvijenu svijest o potencijalima ovog vida štednje. Pad likvidnosti nije rezultovao značajnijim smanjenjem vri-

jednosti tržišne kapitalizacije (-0,2%)

Trend rasta primarnog segmenta dužničkih hartija od vrijednosti, na kojem apsolutno dominiraju emitenti Vlade RS i jedinice lokalne samouprave, ne predstavlja poželjni pravac razvoja domaćeg tržišta kapitala. Plitka baza investitora, koju uglavnom čine finansijske institucije, ne pogoduje obimnijoj sekundarnoj trgovini koja bi ove hartije svakako učinila

likvidnijim. Izvršne vlasti stvorile su izvjesnu naviku da putem emisije duga finansiraju svoje budžetske deficite. Međutim, u srednjoročnom periodu moglo bi doći do pada interesa investitora za ovim emisijama povezanog sa nelikvidnošću plasmana. Nastojanje da se nelikvidnost kompenzuje visokim prinosima, dugoročno ugrožava kreditnu sposobnost javnih emitenata.

Zaduženje

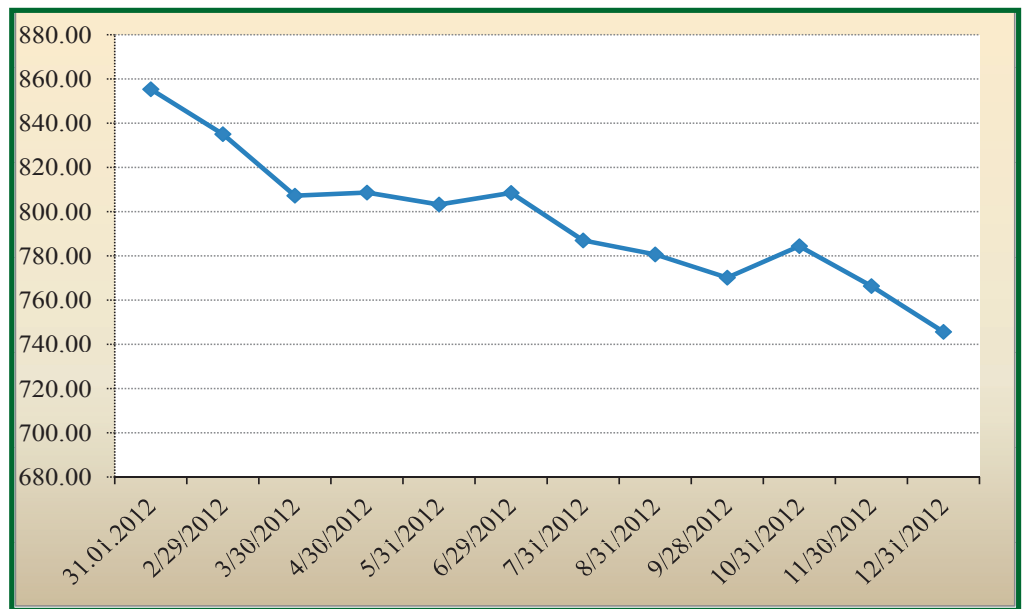
U periodu 2011 - 2012. godina izvršne vlasti u RS (republičke i lokalne), putem tržišta kapitala, zadužile su se za ukupno 336,7 miliona KM. U istom periodu u strukturi ostvarenog prometa na Banjalučkoj berzi ove emisije učestvovala su sa 49%

BIRS - oporavak neizvjestan

Tokom 2012. godine vrijednost BIRS (berzanskog indeksa RS) kretala se u intervalu od 745 do 835 poena. Narочito snažan otpor rastu tržišta ispoljen je tokom drugog polugodišta. U tom periodu BIRS je izgubio 7,8% vrijednosti, zaronivši u decembru na svoj prošlogodišnji minimum (745 poena).

Ukupni ekonomski trendovi ne ostavljaju previše prostora za optimizam u pogledu postizanja održivog rasta tržišta kapitala koji bi podržao oporavak BIRS. Naprotiv, daleko je izvjesnije dalje pogoršanje stanja sa negativnom refleksijom i na ukupna tržišna kretanja.

Berzanski indeks RS - BIRS

Izvor: Banjalučka berza

Makroekonomski pokazatelji RS

Makroekonomski indikatori	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Realni sektor					
Nominalni BDP, u milionima KM	8,489.3	8,223.0	8,307.0	8,669.0	8.710,0*
BDP, nominalna stopa rasta u %, (g/g)	15.5	-3.1	1.0	6,0*	0,5*
BDP, realna stopa rasta u %, (g/g)	6.2	-3.0	0.8	2,0*	-0,7*
Broj stanovnika, u milionima (procjena)	1.43	1.43	1.43	1.43	1,42*
BDP, po stanovniku, u KM	5,906	5,730	5,797	6.167*	6.072*
Stopa rasta industrijske proizvodnje u %, (g/g)	16.8	19.0	5.0	4.7	-4.2
Prosječan broj nezaposlenih	135,102	139,536	145,343	150,344	153,225
Prosječan broj zaposlenih	259,205	258,634	244,453	238,956	238,178
Anketna stopa nezaposlenosti (ARS - ILO), u %	20.5	21.4	23.6	24.5	25,6
Prosječna neto plata, u KM	755	788	784	809	818
Prosječne penzije, u KM	309	335	321	320	312
Inflacija, u %	7.2	-0.4	2.5	3.9	2.1
Finansijski sektor, stanje na dan 30.09.2012.					
Ukupni neto krediti, u milionima KM	3,467.5	3,504.2	3,607.4	3,868.9	4,223.3
Ukupni neto krediti, stopa rasta u %, (g/g)	32.0	1.0	3.0	7.0	9.7
Ukupni depoziti, u milionima KM	4,702.5	4,160.8	3,778.0	4,009.2	4,814.5
Ukupni depoziti, stopa rasta u %, (g/g)	3.0	-12.0	-9.0	6.0	6.4
Spoljni sektor					
Ukupna robna razmjena sa inostranstvom (u milionima KM)	6,064.1	5,240.0	6,230.9	7,146.1	6,861.9
Ukupna robna razmjena sa inostranstvom stopa rasta u %, (g/g)	20.8	-13.6	18.9	14.7	-3.9
Izvoz, u milionima KM	1,921.8	1,672.9	2,177.8	2,561.9	2,374.3
Rast izvoza, u %	15.0	-13.0	30.2	17.6	-7.3
Uvoz, u milionima KM	4,142.3	3,567.1	4,053.1	4,584.2	4,487.5
Uvoz roba, stopa rasta u %, (g/g)	23.7	-13.9	13.6	13.1	-2.0
Pokrivenost uvoza izvozom u %	46.4	46.9	53.7	55.9	52.9
Saldo robne razmjene, u milionima KM	-2,220.4	-1,894.2	-1,875.3	-2,022.3	-2,113.2

*Procjene. Izvor: Ekonomska politika Republike Srpske za 2013. godinu